

hebben er belang bij hun kosten vergoed te krijgen en zijn daarom graag bereid door nalatigheid ontstane schade te veronderstellen', aldus de voorzitter van het genootschap, de hoogleraar Dietrich Berg. Hij voegde er aan toe dat hoogstens 10% van de blijvende handicaps van een kind, zoals verlammingen, blindheid of doofheid, rond de geboorte ontstaat en dat slechts een 'heel klein percentage' daarvan het gevolg is van een medische fout. In verband hiermee haalde hij een onderzoek aan naar 180.000 bevallingen waarin bij 15.000 kinderen geboortelletsel was vastgesteld. 'Dat zijn hele andere verhoudingen dan nu door het ziekenfonds gemeld worden', aldus Berg. De medische fouten die er wel gemaakt worden, weet Berg aan artsen en vroedvrouwen die thuis bevallingen begeleiden. Hij waarschuwt dus uitdrukkelijk voor de trend naar meer thuisbevallingen.

BELGIË

Vereniging zoekt eiceldonoren. – De enkele maanden geleden opgerichte Belgische Vereniging voor Eiceldonatie roept in krantenadvertenties en brochures vrouwen op om eicellen af te staan aan onvruchtbare paren. Belvedo, zoals de betrokken vereniging zichzelf kortweg noemt, is opgericht door de jurist Philippe Baeten. Die had van een bevriende fertilitesspecialist gehoord over het grote tekort aan eiceldonoren. Aangezien ziekenhuizen in België niet mogen adverteren om donoren te werven, besloot Baeten dat zelf te gaan doen (*De Morgen*, 7 januari 1998).

Inmiddels hebben zich al 20 kandidaatdonoren en 10 echtparen gemeld. Baeten verwacht overigens dat slechts een klein deel van hen door zijn screeningsstelsel heen zal komen. Baeten: 'Wij bemiddelen tussen de donor, de kandidaatsouders en de infertilitescentra. Donoren die zich bij ons melden, worden uitgebreid medisch en psychologisch gescreend. Zodra wij een donor ter beschikking hebben, kan het koppel zelf kiezen in welke kliniek de bevruchting en de inplanting moeten plaatsvinden.'

Gynaecoloog Paul De Sutter van het Universiteitsziekenhuis Gent laat in *De Huisarts* weten dat hij het initiatief toejucht 'onder de strikte voorwaarde dat het absoluut niet commercieel is'. Dat laatste is volgens Baeten bij zijn vereniging inderdaad het geval: vrouwen die hun eicellen afstaan, moeten dat puur uit altruïsme doen, aangezien de wet het verhandelen van delen van het menselijk lichaam verbiedt. Wel moeten alle medische kosten door het ontvangende paar worden vergoed. De hormonale stimulatie, de noodzakelijke bloedafnamen en de uiteindelijke afname van de eicellen onder plaatselijke verdoving kosten ongeveer 100.000 frank (5500 gulden). Daarnaast kan de donor, als zij dat wil, nog wat geld voor het ongemak krijgen. Baeten: 'Ik denk aan een vergoeding van 20.000 frank. Dat komt ongeveer overeen met het bedrag dat gezonde vrijwilligers krijgen die nieuwe medicijnen op zich laten uittesten.'

INDIA

Professionele bloeddonoren verboden. – Professionele bloeddonoren, uitgemergelde en armoedige mannen en vrouwen die in India buiten ziekenhuizen staan te wachten om hun bloed voor een paar roepies te verkopen, zijn door het hoogste gerechtshof aldaar verboden. Het gaat hier om een wat vertraagde reactie op de aids-epidemie die India in haar grip heeft. Het bloed van de beroepsdonoren was overigens altijd al van een slechte kwaliteit, vooral vanwege bloedarmoede – deze mensen deden hun 'werk' iedere dag. Verder was het een probleem dat hun bloed in de ziekenhuizen in het algemeen niet of niet voldoende werd gecontroleerd. De nieuwe ban op professionele bloeddonoren heeft echter ogenblikkelijk een tekort aan donorbloed veroorzaakt (*The Times*, 8 januari 1998).

De Indiase minister van Volksgezondheid, Harsh Vardhan, heeft de bevolking nu opgeroepen tenminste eenmaal per jaar bloed te komen geven. Hij heeft de donoren kaarten in het vooruitzicht gesteld die kunnen worden ingewisseld tegen gratis bloed voor henzelf of hun verwanten.

De bloedbanken zijn echter slecht georganiseerd, onhygiënisch en onbetrouwbaar, waardoor er onder de bevolking bijzonder weinig animo is om bloed te geven. Vooral de bloedbank van het Indiase Rode Kruis in Delhi heeft een bijzonder slechte naam: lange rijen, een minimale naaldhygiëne en bevulde bloedzakken. Er zijn maar weinig donoren die zich vrijwillig blootstellen aan een dergelijke beproeving, nog afgezien van het risico.

J.B. MEIJER VAN PUTTEN

Binnenlands nieuws

Fraude door Almelse neuroloog nader toegelicht. – November vorig jaar werd in deze rubriek (1997:2371-2) bericht over een geval van fraude in het Almelse ziekenhuis De Twenteborg. Een daar werkzame neuroloog zou een groot aantal verzonden patiënten hebben ingebracht in een onderzoek naar de preventie van herseninfarcten met dipyridamol en acetylsalicylzuur, de 'European stroke prevention study 2' (ESPS 2).

In het *Journal of the Neurological Sciences* (1997:150:85), het tijdschrift waarin de fraude het eerst werd gemeld, is nu een ingezonden brief gepubliceerd van 2 Nederlandse artsen, F.R. Rosendaal van de Rijksuniversiteit Leiden en dr. A. Algra van de Universiteit Utrecht. Zij uiten hun bezorgdheid over de betrouwbaarheid van de ESPS-2-resultaten, nu de Almelse patiënten, 438 van de in het totaal ruim 7000 deelnemers (6,4%), zijn uitgesloten.

In een reactie hierop geven de leiders van het ESPS-2-onderzoek een schokkende toelichting op de redenen om de gegevens van de Almelse patiënten uit te sluiten (*J Neurol Sci* 1997;150:87). De eerste vermoedens over een eventuele fraude ontstonden toen bleek dat de rekrutering van patiënten in Almelo wel erg snel verliep. Er was daar slechts één neuroloog werkzaam. Bij nadere bestudering van de gegevens bleek dat de betrokken specialist ook consulten in het weekend had gegeven en zelfs tijdens zijn vakantie. De gegevens waren bovendien te perfect. Een daarop uitgevoerde statistische analyse versterkte de verdenking op fraude; het aantal door de patiënten niet opgemaakte medicijn-capsules en de gemeten bloeddrukwaarden strookten volstrekt niet met die van de andere centra. Uiteindelijk gaf een onderzoek van de bloedmonsters de doorslag: in alle bloedstalen bleek zowel acetylsalicylzuur als dipyridamol te zitten, deels in extreem hoge waarden, die 'volledig onverenigbaar waren met de bekende farmacokinetiek van deze stoffen' (de onderzoekspatiënten hoorden in een placebo-, een acetylsalicylzuur-, een dipyridamol- en een combinatiegroep verdeeld te zijn). Uit een immunologische analyse bleek verder dat sommige bloedmonsters een mengsel van plasma-eiwitten bevatten dat afkomstig was van verschillende individuen. Daarop besloot men alle resultaten van de omstreden Almelse kliniek buiten de verdere analyse te houden.

Op verzoek van de 2 Nederlandse artsen heeft men de resultaten van het ESPS-2-onderzoek nu ook geanalyseerd met de omstreden Almelse gegevens. Dit blijkt voor de resultaten niet uit te maken: de gegevens zorgen alleen voor 'extra achtergrondruis'.

Ziekenhuis Twenteborg heeft inmiddels het contract met de omstreden neuroloog opgezegd, 'omdat de specialist volgens de Nederlandse Vereniging voor Neurologie wetenschappelijk